

УДК 502.171:556(282.247.32)
УДК 502.171:556(282.247.32)

DOI:10.33744/0365-8171-2024-115.1-107-115

СИСТЕМНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА – ЗАПОРУКА
РЕВІТАЛІЗАЦІЇ БАСЕЙНІВ РІЧОК І ВОДНИХ ОБ’ЄКТІВ

SYSTEMATIC IMPROVEMENT OF WATER LEGISLATION IS THE KEY TO REVITALISING
RIVER BASINS AND WATER BODIES

*Шара Світлана Юрївна, аспірант, Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», e-mail:
sv.shara12@gmail.com, тел. +380508851444,*

<https://orcid.org/0000-0002-6669-6667>

Анотація. В роботі визначено, що одним із головних чинників ревіталізації водних об’єктів та підтримки якісного водозабезпечення в Україні є інституціональне забезпечення водних відносин. Проаналізовано науковий досвід і проведено порівняння існуючих правових систем водного права в країнах світу і в Україні. Сформульовано головні невирішені проблеми правового регулювання водних відносин і управління водними ресурсами України. Намічено конкретні інституціональні кроки розвитку правових інституцій водного законодавства в Україні. Визначено необхідність зміни акцентів в бік екологізації водного права України і розробки та прийняття принципово нового водного Кодексу України на засадах вимог інвайро-ментальних правових і економічних систем.

Ключові слова: закон, право, водне законодавство, відповідальність, ревіталізація, водний кадастр.

Вступ

Галузеве водне право (законодавство) може розглядатись і як частина екологічного природоресурсного права, і як самостійна галузь права, об’єктом правовідносин якого виступають водні ресурси та відносини пов’язані з водокористуванням. В Україні водне законодавство визначається як сукупність юридичних нормативних актів, які регулюють суспільні відносини щодо охорони, використання, відтворення, розпорядження водними ресурсами.

Раціональне використання водних ресурсів - складна суспільна і правова проблема, а, в поєднанні з екологічними вимогами, особливо актуальна для України і особливо для басейну річки Дніпро і водосховищ Дніпра.

Нині діюче законодавство не в повній мірі регулює водні відносини, формує недостатньо раціональне використання і охорону вод. Водне законодавство України кодифіковане і сконцентроване в кодифікованому правовому інституті «Водний кодекс України» [1]. В Україні розроблено, затверджено та частково узгоджено з водними директивами ЄС ряд Постанов Кабінету Міністрів України.

Водний кодекс формує правові інституції виходячи із завдання водного законодавства - регулювання правових відносин з метою забезпечення збереження, науково обґрунтованого

раціонального використання вод для потреб населення і галузей економіки, відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпування, попередження шкідливої дії вод, ревіталізації водних об'єктів та охорони прав водокористувачів. Але незважаючи на правильні цілі регулювання водних відносин, стан водних об'єктів та якісні характеристики вод в Україні критично незадовільні, що вимагає інституціональних змін, а особливо в сфері нормативно-правового регулювання водних відносин України.

Якщо концептуально оцінити систему водного законодавства України, то в порівнянні з водним законодавством ЄС просліджується суттєве відставання екологічних, безпекових вимог і чинників та переважання регуляторно-управлінських механізмів бюрократизації водних відносин.

Якісні характеристики вод, ревіталізація водних об'єктів, сталий розвиток басейнів річок і земель водного фонду у законодавстві України в порівнянні з Європейськими нормами права відходять на другий план. Указане вимагає системних концептуальних інституціональних змін інституту водних правовідносин України.

Метою даної статті є проаналізувати сутність і зміст правового регулювання водних відносин в Україні та визначити розвиток правових інституцій використання та охорони вод, моніторингу та контролю у галузі використання і охорони водного середовища та юридичної відповідальності за порушення водного законодавства.

Виклад основного матеріалу

Водні ресурси України – невід'ємна складова навколишнього середовища, яка виконує функції – екологічну, економічну, соціальну, рекреаційно-оздоровчу, являючись базисом еколого-ландшафтного потенціалу території країни.

Конституцією України визначено, що водні ресурси України – об'єкт права власності українського народу. А Водний кодекс України (ВКУ) визначає води як національне надбання, основу екологічного розвитку і добробуту [1].

Сучасна ситуація поглиблена чи не найменшим водозабезпеченням України у Європі – 1.7 тис. т на жителя в рік і показником найвищого водоспоживання, що перевищує середньоєвропейські в 2-3 рази.

Історія ставлення людства до води, указує на різні підходи щодо управління водними ресурсами. Кодекс Хамурапі, один із перших писаних законів, що включав систему управління використанням вод в Месопотамії і був розроблений 3800 років тому, вперше визначав особливу суспільну цінність прісної води. Цікава теорія Карла Августа Віттогеля, згідно якої цивілізації часто формували на основі монополізації водопостачання створюючи «гідравлічні імперії» [2].

Світове товариство прийшло до усвідомлення того, що діяльність, яка створює загрозу екологічній безпеці, – це злочини фундаментального масштабу. Сучасний світ домагається і формує усвідомлення населенням значення води як джерела життя на планеті, в чому «полягає нескінченно просте щастя» [3].

Аналізуючи розвиток і стан водного законодавства України та шляхи вдосконалення Водного кодексу як інституту права, доцільно опрацювати світовий і особливо Європейський досвід формування правового поля у сфері захисту і управління водними ресурсами [4].

В багатьох країнах водне регулювання і система водного права вирішується по різному. В Канаді діють чотири закони: «Закон про рибальство», «Закон про захист судноплавства», «Закон про запобігання забруднення арктичних вод», «Закон про океани», але уряди провінцій приймають закони

про охорону навколишнього середовища та питної води, наприклад «Закон про чисту воду» в провінції Онтаріо.

В Австралії закони про воду – це компетенція окремих штатів.

У США складна правова система розподілу прав на воду, але можна відмітити, коли мова йдеться про водні ресурси, то в більшості це компетенція федерального законодавства держави і лише деякі норми походять із законів окремих штатів.

Найбільш системне водне законодавство в Європейському союзі, базисом якого є директиви, починаючи із Директиви про міські стічні води 1992 року [5].

Вчені В.Уберман і Л.Васьковець визначили, що порівняння правових джерел Європейського екологічного права і двох головних джерел України вказує на відсутність відповідності 51% [11] і наголошують, що механізми імплементації норм ЄС в Україні складний процес, але необхідний.

Питання водного права розглядалися вченими різних правових шкіл сфери екологічного, природоресурсного права, права екологічної безпеки, господарського права та інших правових інститутів. Особливий внесок внесли вчені: К.А. Віттогель, В.І. Андрейцев, В.І. Антипов, В.О. Джуган, К.В. Барчук, В.Д. Басай, І.В. Берднік, В.М. Боровенко, Б.Б., Гавриленко, Л.Мельник, М. Солоха, В.А. Сташук, Л.М. Горбач, М.Л. Хвесик, К.А.Рябець, В. Лозинський, В.І. Гордієва, О.В. Ярецька, М. Бабич, О. Готун, Ю.П. Кулаковський, Л.М. Грановська, О.В. Буцько, О.М. Дроваль, П.В. Мельник, В.П. Олійник, О.П. Нечепоренко, К.М., Оробець, В.К. Попов, О.В. Чорноус, Ю.А. Чуприна, В.В. Шаблистий та інші.

На часі в Україні створення чітко визначеної законодавчо-інституційної бази водних відносин, адже сформоване в Україні правове поле не відповідає новітньому правовому інституціональному середовищу, що формується у сфері природокористування, та тенденціям існуючих інвайроментальних економічних систем країн світу.

Інституціонально-правовий розвиток водних відносин повинен опиратися на виключно екологічні норми. Наприклад, правові наслідки порушення водного законодавства зосереджені навколо земель водного фонду із багаточисельними правовими колізіями між земельними і водним законодавством, коли паралельне двогалузеве право у сфері земель водного фонду формує в Україні багаторічну проблему, яка тільки поглиблюється.

На сьогодні головним актуалітетом правовідносин виступає наближення національних стандартів і нормативів якості питної води, а також засобів вимірювання і методів оцінки до відповідних стандартів і методів, адаптованих в Європейському Союзі. Аналіз законодавчих розбіжностей між ЄС і Україною вказує на необхідність розвитку еколого-концептуальних інституцій підрозділів щодо правового регулювання водних відносин в Україні.

ВКУ опирається на правовий інститут державного регулювання, визначаючи головними інституції управління водами і водокористування, а не еколого-якісні характеристики і механізми підтримки сталого розвитку водних відносин і водно-ресурсного потенціалу. ВКУ перекликається з Господарським кодексом України, а не з екологічним правом, і є трансформованим водним законодавством ще з радянських часів.

Водні декларації ЄС визначають не механізми господарського водокористування, як ВКУ, а екологічні чинники забезпечення високої якості води.

Основні напрямки інституціонального розвитку водного законодавства в Україні в бік екологізації логічно провести двома напрямками удосконалення інституцій:

- екологічними механізмами;
- економічними механізмами.

Екологічні механізми повинні включати щодо водного законодавства:

- відкритість і прозорість екологічно значимої інформації про стан водних об'єктів;
- пріоритет водно-екологічної безпеки;
- екологізацію терміну гранично допустимих концентрацій до стандартів якості довкілля;
- екологічне ліцензування і сертифікацію;
- водно-екологічні експертизи.

Економічні механізми повинні включати щодо водного законодавства:

- правові інституції, що регулюють впровадження санкцій і економічних стимулів в сфері водорегулювання;

- водно-економічне страхування;
- економічний механізм «забруднювач платить» через механізми стандартів і штрафів та екологічних платежів;

- поєднання термінів за сутністю «Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин (ГДК) в Україні, «Стандарти якості довкілля» (СЯД) і «Екологічний стандарт якості» (ЕСЯ) в ЄС. Тобто ВКУ повинен імплементувати Директиву №2000/60/ЄС [11].

Головним показником СЯД є хімічний стан поверхневої води. Визначення СЯД у водному законодавстві України відсутнє, неузгодженість термінів ускладнює імплементування водного законодавства ЄС в правове поле України [10]. Водні рамкові Директиви ЄС (ВРД) та ВКУ принципово різняться, тому що будуються на різних засадах і ставлять різні цілі. Навіть терміни різняться, а саме:

- водний об'єкт (ВКУ) – «Body of surface water» – водойма (ВРД).
- поверхневий водний об'єкт (ВКУ) – «a discrete and significant element of surface water» - окрема та значуща складова частина поверхневої води (ВРД).

Аналізуючи проблеми правового регулювання водозабезпечення в Україні можна виділити:

- відсутність єдиного зібрання нормативних актів у сфері водозабезпечення;
- цілі водного законодавства у Водному Кодексі не мають строків і термінів впровадження, тому не контролюються;

- часткову гармонізацію законодавства України і ЄС щодо забезпечення населення безпечною для здоров'я водою, у трьох блоках правових інституцій:

- а) інституції, що визначають якість води для використання;
- б) інституції, що обмежують і забороняють викиди небезпечних речовин у воду;
- в) інституції, що охороняють природні водойми від забруднення і виснаження;

- відсутність достатньо стійкого інституційного впливу на водні відносини інститутів громадянського суспільства;

- відсутність інституціонального правового поля інвайроментальної економіки, достатньої платності за водокористування і достатнього державного фінансування заходів охорони вод;

- необхідність перегляду нормативів якості питної води та встановлення більш суворої відповідальності за порушення водного законодавства.

Наукова спільнота та водогосподарники пропонують шляхи інституціонального розвитку водного законодавства, наприклад у сфері водозабезпечення, і виділяють, як необхідність:

- розробку новітнього Водного кодексу, що сформує інституціональне правове поле водного законодавства у відповідності до нормативів законодавства ЄС;
- формування у Водному кодексі норм прямої дії, ввівши норми закону «Про питну воду та питне водопостачання»;
- перехід до Європейських нормативів: про питну воду; очищення комунальних стічних вод; комплексне попередження забруднення вод; технологічне нормування впливу підприємств на природне середовище; стандарти водоспоживання; правові наслідки в разі порушення норм водозабезпечення і водоспоживання.

Поняття «водного об'єкту», включене в ст.1 ВКУ, не відображає його екологічних характеристик і потребує корегування в бік наведення в ньому ознак екосистеми та доповнення природними ознаками, що дозволить повноцінно охарактеризувати водний об'єкт.

Аналізуючи водне законодавство України і водні відносини, можна відмітити нехтування екологічними цінностями і екологічний правовий нігілізм щодо водних об'єктів. Низький рівень добробуту населення та війна стають каталізаторами злочинів щодо водних об'єктів. Адже новітня урбанізація та війна в Україні найбільше спричинила незадовільний стан водних ресурсів і окремих водних об'єктів.

В правовому полі також не розроблені як поняття «водні ресурси» і «водні об'єкти» і кодекси України оперують різними правовими дефініціями. У правовому сенсі необхідно розширити поняття «водний об'єкт», конкретну правооб'єктність як природнього ресурсу. Адже головна складність водного законодавства в пучку прав і особливостей водокористування.

Тільки збереження водних екосистем дозволить забезпечити безпечне водокористування. Але у ВКУ компетенції і завдання здійснення заходів щодо екологічного оздоровлення поверхневих вод та догляду за ними покладено тільки на центральний орган виконавчої влади з водного господарства (ЦОВВ) і випадає головний нині розпорядник об'єктів водного фонду – громади.

Особлива правооб'єктність водних об'єктів повинна формуватися у Водному кадастрі України. Завдання державному обліку вод і обліку водокористування віднесено до компетенцій ЦОВВ з розвитку водного господарства (ст. 16.п.8. ВКУ) [1]. Водний кадастр України повинен узгоджуватися з Земельним кадастром та національною кадастровою реєстраційною системою земельних ділянок. Указане особливо важливо в плані визначення і встановлення водоохоронних зон як суттєвих обмежень для землекористувачів і землевласників. Згідно чинного законодавства, встановлення водоохоронних зон здійснюється не автоматично ЦОВВ як кадастрове зонування, а згідно узгоджених проектів у встановленні меж, в яких сторони узгодження не зацікавлені, рішення приймають адміністрації.

В результаті, до тепер встановлені і винесені в натуру межі водоохоронних зон лише в Котелевській громаді із 60 громад Полтавської області. Центральний орган виконавчої влади (ЦОВВ) усунутий від виконання найважливішого завдання – встановлення меж водоохоронних зон і здійснення державного контролю за дотриманням. Кадастрова карта державного водного кадастру має лише картинки, які навіть не підтримують державну систему класифікації водних об'єктів.

У повноцінному кадастрі кожен водний об'єкт, включаючи водоохоронні зони, повинен мати чіткі координати, кореспондуватися з поземельною книгою, мати паспорт водного об'єкту і реєстровий (кадастровий) неповторний номер [7]. Паспортизація водних об'єктів, створення повноцінного Водного кадастру України формує базис екологічного правопорядку в сфері водних ресурсів [8].

Достатнє екологічне навантаження в правовому полі водного законодавства України розпочало компонуватися лише в останні три роки. Правила експлуатації водосховищ Дніпровського каскаду, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.05.2022 р. №210 [9], тільки тепер визначили, що режим експлуатації водосховищ має забезпечувати функціонування екосистем водосховищ як чинника відтворення біоресурсів, підтримки самоочищувальної здатності та забезпечення водокористувачів водою нормативної якості. Навіть слово «експлуатація» в назві відображає техногенну перевагу сутності державних підходів до використання водосховищ. Держава зрозуміла комплексність використання водосховищ Дніпра, але і в даній постанові звучить вираз «для розбавлення стічних вод» і це у 2023 році. Інституціонально «для розбавлення стічних вод» в Європейському просторі звучить як цитата із правових актів 50-х років минулого століття.

У постанові визначено пріоритетність заповнення Кременчуцького водосховища, тобто враховано значимість, функціональне призначення та особливості окремих водосховищ. Наприклад, у Водному кодексі України не вживається термін «екологічний попуск», а вживається визначення «екологічна витрата» як скид води з водних об'єктів, що і визначено «режимом роботи водосховищ» [9].

Україні до комплексного використання водосховищ у Європейському правовому полі ще необхідно дійти. Енергетики бачили у водосховищах резервуари води – об'єкт енергетики, комунальні служби – об'єкт водопостачання питною водою, аграрники – зрошення, промисловики – технічного водопостачання, але мало хто бачив водосховище як цілісний об'єкт природно-ресурсного потенціалу.

Експлуатація гідровузлів в Україні визначалась і здійснювалась гідроенергетичними підприємствами, які і здійснювали водорегулювання. Шість водосховищ Дніпра знаходиться в гіршому правовому полі, ніж ставки. Навіть у договорі оренди невеликого водного об'єкту переважає вимога та зобов'язання щодо забезпечення екологічного стану водного об'єкта за наявності паспорта водного об'єкта [11]. Інституціонально водосховища Дніпра захищені чи не найменше.

Системні поліпшення якісних характеристик водних ресурсів, як поверхневих, так і підземних вод України, залежать від вирішення проблеми в частині ревіталізації не тільки окремих водних об'єктів, а і басейнів річок та системної екологізації правових інститутів водного права України.

Нинішня ситуація в Україні вимагає не просто змін і доповнень до чинного водного законодавства для імплементації Європейських правових норм, адаптуючи законодавство до Водних директив ЄС, а розробки і прийняття нового правового інституту Водного кодексу з позицій екологічних природньо-ресурсних чинників, формування водного середовища і якісних характеристик вод України як національного багатства народу України, де інституції будуть опиратись на екологічний базис (таблиця 1).

Заслуговує на інституціональний розвиток і новітню структуру інститут Водного кодексу України в рамках сучасної геоінформаційної системи, багатшарових просторово-об'ємних якісних та оціночних характеристик вод України та вимог інвайро-ментальної економічної системи.

Тільки принципово нові правові інститути формують середовище, де річки матимуть місце, річкам повернуть природні русла, стариці і болота, заплави і лучно-болотні природні угіддя, захистять від хімічного, теплового і органічного забруднення та засмічення.

**ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА /
ENVIRONMENTAL PROTECTION TECHNOLOGY**

Таблиця 1 – Порівняльна таблиця розвитку інституцій Водного кодексу України в існуючій і проектній редакціях

Table 1 – Comparative table of institutions of the Water Code of Ukraine development in the existing and draft versions

	ВКУ існуюча	ВКУ проектна
Головні терміни	Регулювання, управління, водокористування	Забезпечення якості вод
Головний правовий інститут	Правове водокористування	Еколого-правові якості вод
Головна функція	Водогосподарська	Водоохоронна
Системні підходи оцінки якості охорони вод та моніторингу	Гранично допустима концентрація (ГДК) Екологічний норматив якості води (ЕНЯ)	Екологічний стандарт якості (ЕСЯ) Регулює забруднення в його джерелі
Оцінка забруднення речовин по категоріям шкідливості	Відсутня	Категоризація: - пріоритетні речовини; - пріоритетні небезпечні речовини; - головні забруднюючі речовини; - речовина забруднювач;
Компетенція охоронна	Стандартний набір компетентностей	Басейнові управління
Водорегулювання водосховищ	Утримувач гідротехнічної споруди	Басейнове управління
Визначення водоохоронних зон	Адміністрації	Басейнове управління згідно норм прямої дії
Ведення водного кадастру	Різні органи виконавчої влади	Водний кадастр як частина природоресурсного кадастру, утримувач – мінекології
Титулярне посвідчення водного об'єкту	Паспорт в разі передачі в оренду	Загальна паспортизація у вигляді паспорту водного об'єкту з присвоєнням кадастрового номеру і обов'язкової реєстрації.

Висновок. Новітній Водний кодекс України необхідно розробити і прийняти як водогосподарський правовий інститут, як частину Екологічного права України, де об'єктом правовідносин виступають водні ресурси та суспільні відносини, що пов'язані з охороною, збереженням, відновленням, використанням, та розпорядженням водами України як національним багатством та головним елементом природних ресурсів навколишнього середовища.

Новітній ВКУ повинен визначити правооб'єктність вод України, сформувані сталі та екологічнобезпечні водні відносини, націлені на забезпечення якості води, визначити особливу цінність вод і рентні платежі за їх використання та споживання і закласти гарантії водної безпеки України.

Указана концепція забезпечить імплементацію Водних декларацій ЄС, сучасний водний розвиток, оздоровлення водних об'єктів, в тому числі особливо значимих для суспільства, таких як водосховища Дніпра. Новітній ВКУ сформує інституціональне поле ревіталізації басейнів річок, ставків і водосховищ.

Перелік посилань

1. Водний кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, с. 189.
2. К.А. Вітфогель / Східний деспотизм. Порівняльне дослідження тотальної влади, 1951 р.
3. Гопчак І.В., Басюк Т.О. Європейське законодавство у сфері захисту та управління водними ресурсами / Екологічний менеджмент у загальній системі управління: збірник тез. Приклад цитат щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. - Суми: СумДУ. 2013.
4. Water pollution - Environment - European Commission. URL: ec.europa.eu.
5. Антонова С.Є. Організаційно-правове забезпечення в сфері державного управління водозабезпечення населення // Державне управління: удосконалення та розвиток №5, 2014.
6. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України №29918-III від 10.01.2002 р.// Відомість ВРУ 2002. №16.
7. Про затвердження порядку складання паспортів річок / Пост. Каб. Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 347. Офіційний вісник України. 1997. №16 стор.80.
8. Краснова Ю.А., Щеглов Є.О. Правове регулювання екологічного обліку в Україні:/монографія/ за заг.ред. М.В. Краснової. Київ.: ЦП "Компринт, 2021. 256 с.
9. Про правила експлуатації водосховищ Дніпровського каскаду//Офіційний вісник України,2022 ,N 22,стор.453.
10. В.В., Васьковець А.А. Еколого-правові особливості Європейських та Українських критеріїв хімічної якості води/ Вчені записки ТНУ П.І.Вернацького . Серія: Юридичні науки. Т.31 (70) №4.2020.
11. "Порядок розроблення паспорта водного об'єкта" /Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України №99 від 18.03.2013 р.
- 12.Уберман В.І., Васьковець Л.А. Адаптація українського правового регулювання скидання забруднюючих речовин до екологічного законодавства ЄС./Наук. вісник Ужгородського націон. Університету. Серія: Право №71 (2022).
- 13.В.І. Уберман, Л.А. Васьковець Європейське законодавче регулювання скидання забруднюючих речовин та проблеми його імплементації. Україною // Вісник НТУУ "КПІ" №4(44) (2019) / Право.
- 14.Л.Бредіхіна, Д.Р.Карпенко /Деякі питання інтеграції водного законодавства України до законодавства ЄС// №28 (2019) Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія "Право".

SYSTEMATIC IMPROVEMENT OF WATER LEGISLATION IS THE KEY TO REVITALISING RIVER BASINS AND WATER BODIES

Svitlana Shara, Postgraduate student, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», e-mail: sv.shara12@gmail.com, +380508851444, <https://orcid.org/0000-0002-6669-6667>

Summary. The article determines that one of the main factors of revitalisation of water bodies and maintenance of high-quality water supply in Ukraine is institutional support of water relations. The author analyses the scientific experience and compares the existing legal systems of water law in the countries of the world and in Ukraine. The main unresolved problems of legal regulation of water relations and water resources management in Ukraine are formulated. Specific institutional steps for the development of legal institutions of

water legislation in Ukraine are outlined. The author identifies the need to change the emphasis towards the ecologisation of water law in Ukraine and the development and adoption of a fundamentally new Water Code of Ukraine based on the requirements of international legal and economic systems.

Key words: law, right, water legislation, responsibility, revitalisation, water cadastre.

References

1. Vodnyy kodeks Ukrayiny / Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR), 1995, s. 189 [in Ukrainian].
2. K.A. Vittfohel' / Skhidnyy despotyzm. Porivnyal'ne doslidzhennya total'noyi vlady, 1951 r [in Ukrainian].
3. Hopchak I.V., Basyuk T.O. Yevropeys'ke zakonodavstvo u sferi zakhystu ta upravlinnya vodnymy resursamy / Ekolohichnyy menedzhment u zahal'niy systemi upravlinnya: zbirnyk tez. Pryklad tsytat shchorichnoyi vseukrayins'koyi naukovoyi konferentsiyi, m. Sumy, 17-18 kvitnya 2013 r. - Sumy: SumDU. 2013 [in Ukrainian].
4. Water pollution - Environment - European Commissid. URL: ec.europa.eu.
5. Antonova S.YE. Orhanizatsiyno-pravove zabezpechennya v sferi derzhavnoho upravlinnya vodozabezpechennya naseleennya // Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok №5, 2014 [in Ukrainian].
6. Pro pytnu vodu ta pytne vodopostachannya: Zakon Ukrayiny №29918-III vid 10.01.2002 r.// Vidomist' VRU 2002. №16 [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennya porядku skladannya pasportiv richok / Post. Kab. Ministriv Ukrayiny vid 14 kvitnya 1997 roku № 347. Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny. 1997. №16 stor.80 [in Ukrainian].
8. Krasnova YU.A., Shcheglov YE.O. Pravove rehulyuvannya ekolohichnoho obliku v Ukrayini:/monohrafiya/ za zah.red. M.V. Krasnovoyi. Kyiv.: TSP "Komprynt, 2021. 256 s [in Ukrainian].
9. Pro pravyla ekspluatatsiyi vodoskhovyshch Dniprovs'koho kaskadu//Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny,2022 ,N 22,stor.453 [in Ukrainian].
10. V.V., Vas'kovets' A.A. Ekoloho-pravovi osoblyvosti Yevropeys'kykh ta Ukrayins'kykh kryteriyiv khimichnoyi yakosti vody/ Vcheni zapysky TNU P.I.Vernats'koho . Seriya: Yurydychni nauky. T.31 (70) №4.2020 [in Ukrainian].
11. "Poryadok rozroblennya pasporta vodnoho ob'yekta" /Nakaz Ministerstva ekolohiyi ta pryrodnykh resursiv Ukrayiny №99 vid 18.03.2013 r [in Ukrainian].
12. Uberman V.I., Vas'kovets' L.A. Adaptatsiya ukrayins'koho pravovoho rehulyuvannya skydannya zabrudnyuyuchykh rehovyn do ekolohichnoho zakonodavstva YES./Nauk. visnyk Uzhhorods'koho natsion. Universytetu. Seriya: Pravo №71 (2022) [in Ukrainian].
13. V.I. Uberman, L.A. Vas'kovets' Yevropeys'ke zakonodavche rehulyuvannya skydannya zabrudnyuyuchykh rehovyn ta problemy yoho implementatsiyi. Ukrayinoyu // Visnyk NTUU "KPI" №4(44) (2019) / Pravo [in Ukrainian].
14. V.L.Bredikhyna, D.R.Karpenko /Deyaki pytannya intehratsiyi vodnoho zakonodavstva Ukrayiny do zakonodavstva YES// №28 (2019) Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N.Karazina. Seriya "Pravo" [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції 12.04.2024.